

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Nr. 141 / MAI 2023

141

Contribuția proiectelor Erasmus+ și eTwinning la dezvoltarea profilului absolventului

| **NICOLETA-MARILENA MILITARU**

Experiințe interculturale în cadrul unui proiect eTwinning. Let`s meet, travel and explore!

| **GIANINA-JULIETA VANCA**

Let`s play! – proiect eTwinning pentru școlari de 6-11 ani

| **GINA ANTOHE**

Reducerea agresivității la elevi

| **VIORICA BORȘ**

Prevenirea abandonului școlar

| **GABRIELA DOBRANIȘ**

Mijloace de învățământ folosite în procesul de predare-învățare a chimiei în gimnaziu

| **MARIA COSTENIUC**

Demersuri didactice la istorie pe baza surselor vizuale

| **AURELIA ȚINTEA**

Cufundarea în lectură sau despre nevoia de împrăștiere – Lecturiada 2023

| **VIOLETA-DANIELA NEDELCU**

Inteligența artificială în școlile militare: motivație și accesibilitate

| **ADRIANA GIJU**

Raportarea la greșală în procesul de învățare

| **SIMONA VELEA**

Editor: Institutul pentru Educație

Online: www.iteach.ro/experientedidactice

Partener: TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație

Partener: Institutul de Științe ale Educației

Revista "iTeach: Experiențe didactice" aduce în prim plan experiența și expertiza cadrelor didactice.

Apare lunar, din septembrie 2011.

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

Cod de identificare ISSN / înregistrarea Bibliotecii Naționale a României:
iTeach: Experiențe didactice (online) = ISSN 2247 – 966X
ISSN – L = 2247 – 966X

EDITOR: **Institutul pentru Educație**

www.iEdu.ro | 0722.458.000 | office@iEdu.ro | echipa@iTeach.ro

REDACȚIA:

Str. Dr. Louis Pasteur 54
București 050536

COLECTIV DE REDACȚIE

conf.univ.dr. Olimpius ISTRATE (Universitatea din București, Departamentul pentru
Formarea Profesorilor)
Doru ȘTEFĂNESCU (fundația
Institutul pentru Educație)
lect.univ.dr. Oana GHEORGHE (Universitatea Națională de Arte București, Departamentul
pentru Pregătirea Personalului Didactic)
conf.univ.dr. Simona VELEA (Școala Națională de Studii Politice și Administrative,
Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic)
conf.univ.dr. Simona GĂBUREANU (Universitatea Politehnica București, Catedra pentru
Pregătirea Personalului Didactic)
drd. Alexandra ARAMĂ (Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație)

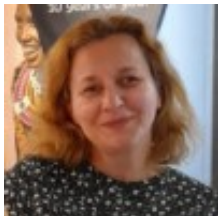
PAGINA REVISTEI:

iTeach.ro/ExperienteDidactice

Contribuția proiectelor Erasmus+ și eTwinning la dezvoltarea profilului absolventului

De **Nicoleta-Marilena Militaru**

Liceul de Arte Ionel Perlea, Slobozia (Ialomița)

De multe ori se discută despre rolurile cadrelor didactice în formarea și dezvoltarea personalității educabililor și în formarea și dezvoltarea profilului absolventului. Profesorii sunt cei care găsesc acele situații, activități, programe și proiecte care să conducă la dezvoltarea competențelor cheie și care sunt centrate pe elevi. Liceul de Arte oferă astfel de oportunități elevilor și cadrelor didactice, atât prin proiecte europene pe platforma eTwinning, cât și prin implementarea proiectelor Erasmus+. Scopul acestei prezentări este de a arăta cum au contribuit aceste proiecte la dezvoltarea celor opt competențe cheie, făcând referire la proiectul eTwinning „Let’s Explore Europe!” – în colaborarea cu școli din Polonia, Spania și Grecia, precum și la proiectul Erasmus+ „SOS- Sustain Our Souls” – echipa de lucru fiind alcătuită din elevi și profesori din Germania, Polonia, Spania, Grecia, Italia și România. Sunt incluse exemple de activități și de instrumente digitale care pot fi folosite în activități de proiect.

Comunicarea în limba maternă este una din competențele cheie cel mai ușor de dezvoltat în cadrul acestor proiecte pentru că elevii lucrează în echipe naționale înainte de a intra în echipe multinaționale. În cadrul întâlnirilor de proiect, elevii își distribuie sarcinile de lucru și explică procedee de lucru, discută eventual situații problematice și propun soluții pentru rezolvarea lor. Aceste întâlniri au loc fie față în față, fie în mediu virtual prin grupuri pe diverse rețele de socializare. În cadrul acestora, ei sunt încurajați să exprime stări și sentimente, puncte de vedere diverse, să respecte opiniile colegilor care participă la aceste discuții, să asculte cu răbdare fără să întrerupă un răspuns sau o prezentare, să ajute cu sugestii și alternative. Aceste aptitudini se dovedesc a fi foarte utile și în cadrul altor proiecte și activități desfășurate la școală sau în afara școlii iar elevii devin din ce în ce mai conștienți de ceea ce au de câștigat pe termen lung în dezvoltarea lor.

Comunicarea în limba străină este de maximă importanță în zilele noastre și din ce în ce mai mulți elevi și părinți doresc să dezvolte mai mult abilitatea de a comunica, de a lucra și de a se descurca în situații de zi cu zi. În cadrul proiectelor eTwinning, toate sarcinile de lucru sunt în limba engleză iar astfel elevii trebuie să răspundă corespunzător. În același timp, discuțiile pe forum sunt pe teme relativ simple și presupun elaborarea unui răspuns scris. În proiectele Erasmus+ folosirea limbii străine este un factor direct și irefutabil. Elevii trebuie să depășească teama lor naturală de a vorbi în altă limbă și să înțeleagă că, de cele mai multe ori,

important este să te faci înțeles și mai puțin importantă este corectitudinea unei exprimări. Bineînțeles, acest lucru nu mai este valabil atunci când elevii lucrează materiale oficiale pentru mobilitățile la care iau parte sau materiale de diseminare ale activităților realizate.

Competențe matematice și competențe de bază în științe și tehnologii părea destul de dificil de a fi integrat în proiectele eTwinning dar lucrurile au devenit din ce în ce mai ușoare după ce elevii au avut o sesiune de brainstorming pentru a identifica acele activități care puteau fi făcute pentru a dezvolta aptitudinea discutată aici. Astfel, în cadrul proiectului eTwinning, elevii au verificat liste de prețuri de la hoteluri din orașele vizate de proiect, au analizat și au comparat aceste prețuri, au stabilit cu cât este mai ieftin sau mai scump un anumit hotel și au făcut diverse recomandări. De asemenea, ei au căutat meniuri de la diverse restaurante și au fost puși în situația de a comanda mic dejun, prânz sau cină astfel încât să se încadreze într-o anumită sumă. Proiectul Erasmus+ duce lucrurile puțin mai departe pentru că elevii ies din confortul zonei lor și intră în context diverse: într-o țară străină în care uneori nici limba engleză nu mai e de ajuns. Astfel, ei merg la cumpărături sau comandă de mâncare în funcție de bugetul pe care îl au alocat pentru ziua/săptămână respectivă, aleg haine și accesorii în funcție de vremea din țara în care se deplasează, țin cont de regulile de călătorie, calculează distanțe și costuri și multe alte situații care pot să apară înainte, în timpul și chiar și la întoarcerea dintr-o mobilitate.

Competența digitală este foarte importantă în zilele noastre și elevii au nevoie să știe să folosească diverse instrumente web pentru a face prezentări, pentru a sintetiza informații sau pentru alte scopuri. În proiectele eTwinning, elevii au învățat să folosească Padlet de exemplu pentru prezentări colaborative – nu contează locul în care ești – poți să îți adaugi contribuția la materialul respectiv. Power point colaborativ este un alt document care este folosit des în proiectele online și le permite elevilor să realizeze prezentări pe diverse teme, să adauge la prezentările făcute de alți colegi sau să modifice aspectul prezentării. Link-urile către aceste două tipuri de materiale sunt ușor de integrat în postări pe bloguri, site-uri sau rețele de socializare. În proiectul Erasmus+, elevii au învățat să creeze o pagină pe rețele de socializare, să încarce materiale, să aducă pagina la zi și să selecteze materialele relevante. În același timp, ei au creat un site al proiectului și un canal de YouTube unde sunt promovate activitățile din cadrul proiectului. În timpul mobilităților, elevii au învățat să creeze videoclipuri pe modelul Draw My Life și au realizat un joc Kahoot!

A învăța să înveți este de asemenea o competență foarte importantă pentru tânărul din ziua de azi. Pentru ambele tipuri de proiecte elevii consultă diverse site-uri, bloguri, postări pe canale de socializare, tutoriale și ghiduri necesare pentru a rezolva sarcinile de lucru. De-a lungul timpului ei au realizat cât de important este să aleagă sursa corectă de unde să își ia informațiile și cum să le folosească în mod corect. În proiectul Erasmus+ ei au avut de făcut prezentări despre România – locuri istorice, locuri naturale, locuri importante de vizitat, invenții și inventatori, scriitori, pictori, afaceri locale și modalități de îmbunătățire a unei zone locale cu scopul de a atrage turiști. În proiectul eTwinning, au căutat informații despre capitalele europene vizând domenii precum cazare, transportul, mâncare tradițională, mijloace de comunicare, reguli de comportament și diverse atracții pentru tineri.

Competențele sociale și civice sunt dezvoltate în ambele tipuri de proiecte deoarece elevii lucrează în echipe naționale și multinaționale respectând reguli stabilite de comun acord, au negociat diverse aspecte ale proiectelor, au discutat în mod democrat despre beneficiile unui anumit material în defavoarea unui alt material, au votat alegerea unei anumite prezentări, au preluat din sarcini atunci când unul dintre colegi s-a aflat în imposibilitatea de a-și aduce contribuția la proiect. Faptul că au lucrat în echipe multinaționale în cadrul mobilităților i-a ajutat foarte mult să înțeleagă cât de important este să te sprijini reciproc, să găsești metode de a comunica eficient și să finalizezi sarcinile date.

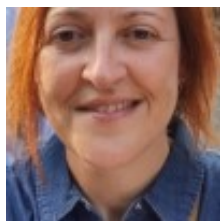
Spiritul de inițiativă este antreprenoriat poate fi bine dezvoltat prin activitățile din cadrul proiectelor eTwinning și Erasmus+ pentru că elevii sunt încurajați să propună tipuri de activități și modalități de lucru precum și logoul pentru proiect. În cadrul proiectului Erasmus+, echipa a trebuit să realizeze un plan de afaceri/de îmbunătățire a unui loc din zona lor. Astfel, elevii au intrat în pielea unor posibili investitori și au analizat zona din această perspectivă, făcând propuneri și sugestii. La fel de bine este dezvoltată și ultima competență, sensibilizarea și exprimarea culturală tocmai pentru că aceste proiecte are mereu o dimensiune culturală foarte ușor de exploatat de elevi. Ei sunt cei care se documentează, verifică informațiile, le includ în materiale și prezintă în fața colegilor.

Atât proiectele eTwinning, cât și proiectele Erasmus+ oferă profesorilor ocazia de a lucra mai de aproape cu elevii, de a-i cunoaște mai bine, de a le dezvolta atitudini, aptitudini și deprinderi, de a identifica cele mai bune strategii de muncă specifice unei persoane și de a comunica eficient unii cu alții. Proiectele europene sunt oportunități extraordinare de formare personală și profesională atât pentru cadre didactice, cât și pentru elevi.

Experiențe interculturale în cadrul unui proiect eTwinning. Let's meet, travel and explore!

De **Gianina-Julieta Vanca**

Colegiul Național Emil Racoviță, Cluj-Napoca (Cluj)

Articolul prezintă activitățile propuse în cadrul proiectului Erasmus+-eTwinning „Let's meet, travel and explore!”. Acest proiect se concentrează pe scriere, vorbire și competențe digitale. Activitățile propuse sunt menite să ne conducă într-o călătorie virtuală prin țările partenere ale proiectului, în care firul principal îl constituie prietenia, comunicarea și explorarea. Ne dorim să valorificăm curiozitatea elevilor și să generăm punți de colaborare

între ei. Ne propunem să lucrăm împreună într-un mediu colaborativ și activ-participativ.

În toamna anului 2022, a debutat proiectul nostru eTwinning „Let's meet, travel and explore!”, un proiect de colaborare interșcolară pentru elevi, utilizând platforma europeană ESEP, cofinanțată de Comisia Europeană.

Grupul-țintă și beneficiarii sunt cadre didactice și elevi din școlile partenere: Colegiul Național „Emil Racoviță” Cluj-Napoca, România, Primary School of Heraklion, Grecia, Ecole Saint-Joseph, Franța, Soganlik Sehit Oktay Karakelle Imam Hatip Secondary School, Turcia, Scuola Primaria San Giovanni, Italia, Istituto comprensivo di Spresiano, Scuola Primaria San Pio X, Italia, Escola EB 2, 3 Frei Bartolomeu dos Mártires Avenida Capitão Gaspar Castro, Portugalia, Agrupamento de Ecolas de Mundão Rua da Biquinha, Largo das Lameirinhas da Rosa, Portugalia, Escola Agnès Armengol, Szkoła Podstawowa nr 2 w Mielcu Katarzyna Pluta, Spania.

Acest proiect se concentrează pe scriere, vorbire și competențe digitale. Activitățile propuse sunt menite să ne conducă într-o călătorie virtuală prin țările partenere ale proiectului, în care firul principal îl constituie prietenia, comunicarea și explorarea. Ne dorim să valorificăm curiozitatea elevilor și să generăm punți de colaborare între ei. Ne propunem să lucrăm împreună într-un mediu colaborativ și activ-participativ.

În prima parte a proiectului, elevii au scris scrisori despre ei, despre pasiunile și activitățile zilnice. Au creat felicitări de Crăciun realizate manual, pe care le-au trimis prin poștă colegilor din școlile partenere (noiembrie-decembrie 2022).

În cea de-a doua etapă, elevii au prezentat orașul în care învață și locuiesc prin videoclipuri, fotografii, desene (Padlet, padlet.com/teacherTiziana/3rd-step-let-s-meet-travel-and-explore-a91j39oue87ye4gp).

Au pregătit chestionare, jocuri și ghicitori pentru ceilalți studenți utilizând aplicații: Kahoot, LearningApps, Wordwall etc. Produsul final as-a materializat printr-o hartă interactivă cu videoclipuri, jocuri, ghicitori despre atracții, tradiții, mâncare din diferite țări din Europa (padlet.com/teacherTiziana/we-introduce-our-cities-etwinning-project-let-s-meet-travel-n128pfquv1xsiph9).

Elevii vor interacționa în perioada următoare cu alți studenți europeni, scriind comentarii și mesaje în Padlet.

În partea a treia, elevii vor rezolva mai multe teste de evaluare (Kahoot) despre orașele europene. Vor crea cărți poștale de vară sau postări pentru a-și lua rămas bun (trimitându-le prin poștă sau încărcându-le pe Linoit/Padlet).

Obiectivele proiectului vizează:

- Cultivarea spiritului de echipă și de ajutor reciproc
- Dezvoltarea vocabularului în contextul comunicării în limba engleză, dar și în celelalte limbi vorbite de partenerii din proiect
- Participarea lunară la întâlniri online cu scopul cunoașterii partenerilor proiectului și pentru împărtășirea experiențelor acumulate în cadrul activităților propuse
- Cunoașterea partenerilor proiectului prin activități specifice

- Dezvoltarea competențelor interculturale prin realizarea unei călătorii virtuale în țările participante.

Maniera concretă prin care elevii ajung să-și dezvolte competențe digitale și să atingă rezultatele așteptate ale învățării combină activități față-în-față cu activități în mediul digital:

- Realizarea unor jocuri, quiz-uri și teste cu întrebări despre țările participante: wordwall.net/resource/52451637
- Votarea logo-ului și mascotei proiectului (online): school-education.ec.europa.eu/ro/etwinning/projects/lets-meet-travel-and-explore/twinspace/pages/logo-1st-step-28th-october
- Realizarea unor felicitări de Crăciun și trimiterea lor pentru școlile partenere: padlet.com/teacherTiziana/1st-and-2nd-step-let-s-meet-travel-and-explore-diu39rduhnpojwz4
- Realizarea unor colaje video despre oraș natal: youtu.be/nHsqAcN1E0s, youtu.be/bkleQktuA8E, youtu.be/YMHfLszQiZc, youtu.be/UMUsoYdM4KM, youtu.be/8svGYswT8eI, school-education.ec.europa.eu/ro/etwinning/projects/lets-meet-travel-and-explore/twinspace/pages/document-at-padlet-3rd-step

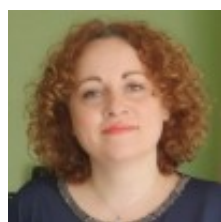
Mai multe fotografii din timpul activităților și informații pot fi regăsite pe pagina web a proiectului: school-education.ec.europa.eu/en/etwinning/projects/lets-meet-travel-and-explore/.

În cadrul proiectului sunt implicate 24 de clase din șapte țări europene care împărtășesc experiențele lor de învățare, dar și specificul locului în care trăiesc, ceea ce reprezintă o explorare complexă a spațiului european, cu valențe educative deosebite.

Let's play! – proiect eTwinning pentru școlari de 6-11 ani

De **Gina Antohe**

Școala Gimnazială Nr. 28, Galați (Galați)

Pentru școlarul mic a învăța este sinonim cu a se juca. Jocul este rațiunea de a fi, de a explora, de a descoperi. Totodată este activitatea care îl interesează, îl preocupă, îl determină să se implice activ, să fie creativ, iar această stare de spirit este favorabilă învățării. Pornind de la această premisă, am derulat la nivelul clasei pregătitoare, în anul școlar 2022-2023, proiectul eTwinning „Let's play!”, care a promovat colaborarea, comunicarea, intercunoașterea și învățarea prin intermediul jocului.

Unitățile de învățământ implicate au fost din Croația, Macedonia,

România și Turcia, cea din urmă fiind țara inițitoare și coordonatoare a proiectului. Activitățile s-au derulat în perioada ianuarie – mai 2023 și s-au adresat școlilor cu vârste cuprinse între 6 și 11 ani din școlile partenere. Obiectivele proiectului au vizat:

- dezvoltarea abilităților sociale și de comunicare în relațiile interumane;
- stimularea interesului pentru activitățile educative în spiritul respectului, a cooperării și a toleranței;
- promovarea dialogului intercultural și a acceptării diversității umane;

Pe parcursul celor patru luni, fiecare cadru didactic partener implicat în proiect a propus celorlalți câte un joc care urma a fi desfășurat pe o durată de două săptămâni. Jocurile recomandate au fost însoțite explicații și indicații metodice bine conturate: scop, obiective urmărite, valențe educative, demonstrații video.

Jocurile propuse au fost variate și au urmărit dezvoltarea unor competențe din arii curriculare diferite: jocuri de mișcare, jocuri de intercunoaștere, jocuri ritmice și muzicale, jocuri digitale, jocuri de masă.

Ele au fost integrate în activitățile de învățare specifice disciplinelor comunicare în limba română, dezvoltare personală, muzică și mișcare, arte vizuale și abilități practice, educație fizică și sport, matematică și explorarea mediului, limba engleză conducând spre formarea competențelor specifice prevăzute în programa școlară: exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare, redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare, descrierea unor fenomene, relații din mediul înconjurător, generarea unor explicații simple prin folosirea unor elemente de logică, exprimarea ideilor și trăirilor personale, în aplicații simple, specifice artelor vizuale, exprimarea adecvată a emoțiilor în interacțiunea cu copiii și adulții, identificarea regulilor de comunicare în activitate școlară, identificarea jocurilor și activităților preferate, executarea unui dans cu mișcare repetată, pe un cântec simplu, din folclorul copiilor, exersarea comunicării într-o limbă străină.

Elevii au creat și au ales prin vot online logo, banner, slogan pentru proiect, au colaborat în vederea realizării produselor comune, au aflat informații despre elevii din alte țări prin participarea la întâlnirile online realizate prin intermediul unor platforme specifice. Au fost exersate abilitățile digitale prin utilizarea aplicațiilor care au facilitat comunicarea, exprimarea opiniilor, expunerea produselor individuale și comune, dar și prin explorarea platformei eTwinning.

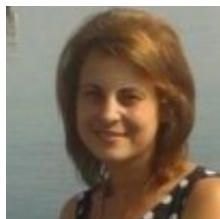
Proiectul a stimulat colaborarea între cadre didactice și elevi din țări diferite, dar a întărit și relația de comunicare și cooperare dintre familie și școală prin solicitarea acordului părinților cu privire la implicarea și participarea copiilor la activitățile planificate, dar și a sprijinului în vederea utilizării micilor școlari a resurselor digitale.

„Let's play!” a fost un proiect cu o gamă diversificată și atractivă de jocuri cu caracter educativ care a modelat gândirea și aptitudinile intelectuale, sociale, fizice și de comunicare ale elevilor confirmând ideea că jocul este limbajul copiilor și începutul cunoașterii.

Reducerea agresivității la elevi

De **Viorica Bors**

Liceul Tehnologic Liviu Rebreanu, Maieru (Bistrița-Năsăud)

Nu poate fi contrazis faptul că un comportament agresiv are consecințe negative asupra dezvoltării copilului. Deficitele comportamentale sociale sunt relaționate cu agresivitatea. Copilul nu mai este capabil de relaționare și comunicare non-agresivă. Consecința este aceea că trăiesc izolați din punct de vedere social, inițierea contactului este destul de rară și cel mai frecvent se realizează într-o manieră inadecvată, agresivă. De aceea, nu este suficient să reducem comportamentul agresiv, deoarece ar duce la un deficit comportamental și mai mare și ar avea ca și consecință neajutorarea. Comportamentul ținută poate fi structurat în relație cu modelul lui Kaufmann, iar pe baza succesiunii etapelor modelului se poate realiza o delimitare eficientă. Succesiunea etapelor presupune reducerea comportamentului agresiv prin comportamente de cooperare și de ajutorare exersate, acestea fiind întărite diferențial.

O premisă importantă este percepția pe care o are copilul asupra situației, asociată cu un minim de liniște și relaxare.

Nevoia de a reacționa agresiv este redusă prin oferirea unor modalități de afirmare dezirabile social.

Liniște și relaxare. Dezvoltarea comportamentului agresiv presupune o evoluție de durată și este relaționată cu deficite specifice în percepție.

Agresivitate și hiperchinezie. Dacă dezvoltarea comportamentului agresiv debutează la o vârstă timpurie, există o foarte mare probabilitate ca aceasta să se prelungească până la maturitate. O tulburare agresivă este însoțită frecvent de o tulburare hiperchinezică, care precede comportamentul agresiv.

Agresivitatea și încordarea. Prelucrarea deficitară a informațiilor social-cognitive are consecințe majore în cazul copiilor agresivi. Ei se așteaptă la mai multe evenimente amenințătoare comparativ cu alți copii de vârstă lor. Dacă au și un comportament agresiv motivat de teamă vor fi mai tensionați, manifestând o neliniște crescută. De aceea, acești copii au nevoie de pregătire prealabilă pentru a putea desfășura cu succes intervenția utilizând unele metode de relaxare – Povești ale Căpitanului Nemo.

Percepția diferențiată. Percepțiile distorsionate tipice copiilor agresivi sunt – mișcările rapide sunt percepute ca și atacuri, și nu ca încercări de apropiere prietenoasă; în cazul unor vătămări nu pot diferenția între comportamente intenționate și neintenționate. Frecvent, copiii agresivi nu știu în ce situație un comportament este sau nu adecvat.

Diferențierea stimulilor. Copiii agresivi trebuie să învețe să interpreteze corect semnele unei situații sociale. Nu trebuie să se simtă amenințați de fiecare stimulare socială, ei trebuie să învețe să diferențieze între situațiile amenințătoare și cele neamenințătoare.

Diferențierea reacțiilor. Dintr-o mulțime de posibilități de reacție trebuie selectată cea care este adecvată situației.

Repertoriu comportamental diferențiat. Copiii agresivi trebuie să învețe să diferențieze stimuli, reacții și modalități comportamentale precum și consecințele lor. O percepție diferențiată determină declanșarea unei anumite reacții la o anumită stimulare, ceea ce va permite diferențierea comportamentală. Observarea exactă a situației permite copilului să verifice dacă există în mod real un eveniment amenințător sau nu.

Autoafirmarea adecvată. Comportamentele agresive devin utile în afirmarea și apărarea propriilor interese. Formele adecvate de autoafirmare sunt – dorința de a fi independent într-un domeniu de viață, asigurarea unui echilibru între responsabilități și drepturi în cadrul familiei, apărarea unui punct de vedere și manifestarea unor critici adecvate, furie în cadrul conflictelor fără vătămarea obiectelor și persoanelor, concurența loială... Autoapărarea înseamnă, în primul rând, selectarea dintr-un repertoriu de comportamente pe acela care satisface cel mai bine propriile nevoi și care limitează nevoile altora, servind protecției proprii persoane.

Formele negative de autoafirmare sunt: repertoriu comportamental restrâns, agresivitate masivă în conflictele reale sau percepute, căi prestabilite de rezolvare a conflictelor, urmărirea permanentă a propriilor interese chiar în dauna altora...

Autoafirmarea adecvată se caracterizează prin faptul că propriile beneficii sunt puse în relație cu consecințele negative pe care le vor avea ceilalți. Autoafirmarea adecvată poate fi exersată prin jocuri de rol.

Cooperare și comportament de ajutorare. Pe lângă autoapărarea adecvată, sunt necesare și comportamente de cooperare și ajutorare. Aceste manifestări sunt incompatibile cu agresivitatea și de aceea întăresc potențialul de inhibiție al actelor agresive. Acestea nu sunt altceva decât comportamentul prosocial care oferă o paletă vastă de modalități (Miller și Eisenberg, 1988). În dezvoltarea comportamentului prosocial se face diferență între comportamentul altruist și cel de cooperare.

Comportamentul altruist se manifestă atunci când sunt ajutați oamenii care se află în situații dificile. În cazul cooperării este vorba de recunoașterea solicitării ajutorului de către ceilalți și de încercarea de soluționare a problemelor împreună cu partenerul. Odată cu sentimentele pozitive, crește și probabilitatea de manifestare a comportamentelor de cooperare și de ajutorare în situațiile ulterioare. Concluziile empirice susțin că aceste comportamente pot fi îmbunătățite prin jocuri de rol (Walley, 1993).

Autocontrol. Unii copii nu au învățat cum să influențeze impulsurile agresive puternice și cum să-și dezvolte capacitatea de inhibiție. Abilitatea de a se distrage intenționat de la un comportament reprezintă conceptul de autocontrol. Teoria învățării vede autocontrolul ca pe un proces motivațional, definitiv pentru manifestarea comportamentului pozitiv

(Bandura, 1989).

Empatie. Al șaselea obiectiv vizează a patra etapă a modelului lui Kaufmann, mai exact predicția și evaluarea consecințelor. Aspectul emoțional al empatiei se referă la compasiunea pentru ceilalți, iar componenta cognitivă are în vedere înțelegerea perspectivei celui alt, identificarea cu persoana în cauză.

Abilitatea de preluare a rolurilor. Pentru a putea vedea perspectiva altei persoane, este necesară abilitatea de preluare a rolurilor și capacitatea de a recunoaște intențiile lor. Prin comportamentul de ajutorare, care reduce suferința victimei, agresivitatea este îngreunată și chiar redusă (Mehrabian, 1997; Menesini și colab., 1997).

Includerea părinților. Specialiștii în psihologia copilului consideră că empatia este influențată de comportamentele educaționale ale părinților, putând fi exersată prin jocuri de rol. Creșterea empatiei se face prin implicarea părinților în intervenție, iar prin construirea și întărirea empatiei se poate aborda și comportamentul concurențial.

În această privință, rezultatele indică faptul că reducerea agresivității la copii este posibilă doar dacă se schimbă condițiile familiale, atitudinile educaționale și formele de întărire greșite.

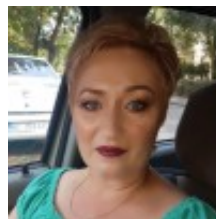
Bibliografie

1. Adler A. - „Cunoasterea omului”, Editura științifică, București, 1991.
2. Allport G.W. - „Personality. Psychological Interpretation”, Henry Holt, New York, 1937.
3. Balica, M., Fartușnic, C., Horga, I., Ionescu, M., Jigău, M., Liiceanu, A., & Măruțescu, A. - „Rezultatele cercetării de teren -Violenta în școală”, București: Ed. Alpha, 2006.
4. Bandura, A.- “Aggression: a social learning analysis”, N-Y: Prentice-Hall, Englewood Cliffs, 1973
5. Berger A. - „Copilul dificil”, Editura Didactica și Pedagogica, București, 1978.
6. Coasan A., Vasilescu A. - „Adaptarea școlară”, Editura științifică și Enciclopedică, București, 1988.
7. Cosmovici A., Iacob L. - „Psihologie școlară”, Editura Didactica și Pedagogica, București, 1997.
8. Magerotte G., Willaye E. și colab. - “Intervenție comportamentală clinică”, Editura ASCR, Cluj-Napoca, 2012.
9. Piaget J. - „Psihologia inteligenței”, Editura științifică, București, 1965.
10. Păunescu C. - „Agresivitatea umană”, Editura Trei, București, 1995.
11. Petermann F., Petermann U. - “Program terapeutic pentru copii agresivi”, Editura RTS, Cluj Napoca, 2005.
12. Rădulescu M.S. - „Anomie, devianță și patologie socială”, Hyperion, București, 1991.
13. Schiopu U. - „Psihologia copilului”, Editura Didactica și Pedagogica, București, 1967.
14. Szentagotai, A., Tărău, A. - “Stil de viață”, Lemeni, G., Miclea, M (coord), Consiliere și orientare-ghid de educație pentru carieră, Editura ASCR, Cluj-Napoca, 2004
15. Verza E., Schiopu U. - „Psihologia vârștelor”, Editura Didactica și Pedagogica, București, 1995.

Prevenirea abandonului școlar

De **Gabriela Dobraniș**

Școala Gimnazială, Ungureni (Bacău)

Abandonul școlar reprezintă conduita de evaziune definitivă ce constă în încetarea frecventării școlii, părăsirea definitivă a sistemului educațional indiferent de nivelul la care s-a ajuns, înaintea obținerii unei calificări sau pregătiri profesionale complete sau înaintea încheierii actului sau ciclului de studii început. Elevii care abandonează școala sunt cei care, din cauza dificultăților de comportament, de natură economică, materială și socio-emoțională, se remarcă printr-un absenteism accentuat. Efectele abandonului școlar sunt dramatice și cu un impact negativ major, profund asupra economiei unei țări, dar și asupra unei societăți noastre în general, iar ca atare acest fenomen trebuie atent abordat și controlat, prin identificarea corectă, dar și realistă a cauzelor care îl determină, prin identificarea și implementarea unor măsuri și programe eficiente de prevenire și combatere a acestei probleme grave cu care se confruntă sistemul de învățământ românesc actual.

Societatea modernă își propune ca ideal educațional dezvoltarea potențialului fiecăruia, având nevoie de cetățeni bine formați și eficienți. De aici rezultă misiunea școlii, aceea de a asigura în condiții optime un proces instructiv-educativ de calitate, interactiv, creativ, centrat pe elev, pe formarea autonomă și liberă a acestuia.

A asigura calitatea educației înseamnă a avea capacitatea de a oferi programe de educație, în conformitate cu standardele politicilor educaționale naționale. Acest proces complex presupune o bună planificare și realizarea efectivă a rezultatelor așteptate ale învățării, monitorizarea, autoevaluarea și evaluarea rezultatelor și îmbunătățirea lor permanentă. În conceperea unei strategii didactice eficiente, un rol important îl are selectarea și utilizarea acelor mijloace de învățământ care contribuie eficient la atingerea obiectivelor stabilite, care stimulează educabilii și îi implică activ în procesul lor de formare și informare. Frecvența utilizării mijloacelor de învățământ, selecția acestora trebuie stabilită doar din perspectiva eficienței și relevanței pe care o au în contextul de învățare proiectat, planificat și transpus în acțiune de cadrul didactic.

În efortul actual de modernizare a învățământului românesc, un loc central îl ocupă proiectarea, organizarea, planificarea și desfășurarea unui sistem de activități care să asigure creșterea calitativă a demersului didactic. Ca atare, în contextul noului curriculum, conceptul central al proiectării didactice, este demersul didactic personalizat.

Abandonul școlar este o realitate socială complexă, având o multitudine de cauze și având nevoie, în consecință, de răspunsuri

diversificate. Din acest motiv, am ales să abordez această problemă prin intermediul activităților interdisciplinare și transversale integrate în programa școlară, prin activități extrașcolare care trebuie promovate și aplicate consecvent, pentru a evita abandonul școlar.

Oferta educațională se aliniază viziunii și misiunii unității de învățământ și trebuie să aibă în vedere binele elevilor, dar și să antreneze toți factorii educaționali: familia, școala, comunitatea – personal didactic de calitate, calificat și specializat, precum și resursele materiale moderne, o paletă largă, variată de opționale și activități extracurriculare care să tindă în mod convergent către realizarea idealului educațional. Însă, în opinia mea, instituția de învățământ trebuie să aibă în vedere și derularea de proiecte și programe educaționale care să contribuie la prevenirea abandonului școlar.

Astfel, în unitatea de învățământ în care îmi desfășor activitatea, am coordonat mai multe proiecte educaționale care au avut ca scop prevenirea abandonului școlar. Am participat în calitate de partener la organizarea și desfășurarea unor activități sau acțiuni umanitare care au avut același scop, incluziunea școlară a copiilor cu dificultăți și prevenirea abandonului școlar. Am proiectat și planificat activități educaționale recreative cu copiii, acordându-le sprijinul necesar formării și dezvoltării deprinderilor, priceperilor de autonomie personală și socială. La clasele pe care le îndrum, susțin o educație prin metode diverse, formale și informale. Menționez că proiectele dezvoltă și aplică un demers educativ ce urmărește:

- reducerea absenteismului școlar;
- dezvoltarea unei personalități armonioase a copiilor manifestată prin comportamente sociale;
- un vocabular elaborat;
- încredere în propriile capacități;
- întărirea relațiilor dintre triada părinți- elevi- cadre didactice;
- optimizarea procesului de predare- învățare- evaluare.

Mi-am propus ca prin activitățile desfășurate să responsabilizez părinții, școala și comunitatea locală, să cresc gradul de conștientizare în rândul părinților a importanței educației copiilor lor, să promovez socializarea și cooperarea între copii, să formez comportamente și abilități sociale adecvate diferitelor situații. Educația rațional- emotivă și comportamentală promovează ideea că un copil poate să învețe să-și ajute semenii.

Învățându-l pe copil de la o vârstă fragedă să prindă drag de tot ceea ce înseamnă voluntariat, generozitate, noblețe sufletească, né asigurăm un viitor frumos bazat pe încredere și respect între membrii unei societăți, a societății noastre.

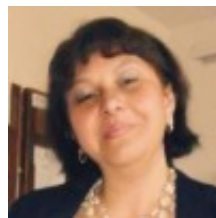
Bibliografie

1. Bunesco, Gh., Democratizarea educației și educația părinților, www.leducat.ro
2. Sion, Grațiela, Psihologia Vârștelor, București, Editura Fundația România Mare, 2007
3. Ungureanu, Dorel, Educația integrată și școala inclusivă, Editura de Vest, Timișoara, 2000
4. Vrășmaș, Ecaterina Adina, Educație timpurie și Grădinița adaptată, București, Asociația RENINCO România, 2008

Mijloace de învățământ folosite în procesul de predare-învățare a chimiei în gimnaziu

De **Maria Costeniuc**

Școala Gimnazială, Ariniș (Maramureș)

Dintotdeauna, școala a folosit resurse, instrumente, materiale didactice cu scopul de a aduce în fața elevilor realitatea autentică sau pentru a sublinia această realitate, astfel încât să orienteze procesul de percepere de către elevi. Pentru elevi, cunoștințele însușite numai verbal (din ceea ce spune profesorul) sau prin memorarea textelor din cărți nu au în sine o valoare suficientă pentru o bună învățare. De aceea s-a recurs la diferite resurse materiale, cu scopul de a aduce în câmpul de observație al elevilor realitatea, mai mult sau mai puțin accesibilă în mod direct.

Resursele materiale sunt instrumente care sprijină predarea și învățarea. Ele au evoluat de la obiectele naturale la cele concepute și realizate în mod intenționat în scopuri didactice, în acord cu sarcinile și conținutul învățământului în diferite etape ale dezvoltării societății, cu progresele științei și tehnicii, ale pedagogiei și psihologiei, cu practica didactică, ajungând în prezent la o mare diversitate și un deosebit grad de complexitate.

Mijloacele didactice reprezintă ansamblul resurselor materiale folosite în procesul de învățământ investite cu anumite funcții pedagogice, pentru a ușura comunicarea, înțelegerea, formarea noțiunilor și deprinderilor, fixarea, evaluarea și aplicarea cunoștințelor și priceperilor. Ele au un anumit potențial pedagogic care se valorifică în cadrul lecției pentru realizarea obiectivelor stabilite și influențează gradul de participare a elevilor la procesul de învățare.

Funcțiile mijloacelor de învățământ sunt:

a) Funcția de comunicare (informare) – constă în capacitatea mijloacelor de învățământ de a comunica direct informații despre obiectele și fenomenele studiate. Spre deosebire de învățământul tradițional, în care profesorul reprezintă principala sursă de informații, în învățământul modern, atât profesorii cât și elevii, au la dispoziție o mare diversitate de surse de informații, pentru asimilarea mai ușoară și mai completă a cunoștințelor și abilităților. Elevul nu mai primește cunoștințele de-a gata, ci le dobândește în mai mare măsură prin efort personal, sub îndrumarea profesorului. Mijloacele audio-vizuale au avantajul că pot să reprezinte originalul și să transmită într-un timp dat o cantitate sporită de informații, comparativ cu alte mijloace de învățământ.

Integrate rațional în lecție, mijloacele de învățământ potențează expunerea și o fac mai dinamică, mai interesantă.

b) Funcția ilustrativ demonstrativă – susține și ameliorează comunicarea prin limbajul vorbit. Indiferent de mijloacele de învățământ folosite, demonstrația trebuie să respecte următoarele cerințe metodice: pregătirea demonstrației, prelucrarea datelor obținute și integrarea cunoștințelor noi în experiența anterioară a elevilor;

c) Funcția formativ-educativă – prin modul în care sunt concepute și realizate, mijloacele didactice pot contribui la dezvoltarea gândirii logice, la activizarea atenției, la formarea de priceperi și deprinderi practice. Prin modul în care sunt folosite în lecție, mijloacele de învățământ pot contribui la dezvoltarea curiozității epistemice, a intereselor cognitive și favorizează activitatea independentă.

d) Funcția motivațională – unde mijloacele didactice au o anumită încărcătură emoțională și pot trezi interesul și curiozitatea pentru ceea ce urmează să fie cunoscut de către elevi; ele pot mobiliza efortul de învățare în timpul lecției, sensibilizând și dezvoltând motivația învățării;

e) Funcția estetică – derivă din posibilitatea unor mijloace de învățământ de a contribui la dezvoltarea capacității de înțelegere și de apreciere a fenomenului;

f) Funcția de raționalizare a efortului în activitatea didactică (ergonomică) – mijloacele de învățământ pot contribui la asigurarea unor ritmuri de învățare în concordanță cu particularitățile de vârstă ale elevilor. Ele îl pot elibera pe profesor de o serie de activități de rutină, dându-i posibilitatea să acorde mai mult timp organizării și îndrumării activității elevilor;

g) Funcția de evaluare a randamentului școlar – constă în capacitatea unor mijloace didactice de a pune în evidență rezultatele învățării, de a diagnostica și aprecia progresele elevilor, prin crearea de situații problemă, care să testeze capacitatea elevilor de a opera cu datele învățate;

h) Funcția substitutivă – rezultă din posibilitatea unor mijloace didactice de a se adresa elevilor de la distanță (emisiuni de radio și teleșcoală folosite pentru cursuri fără frecvență, pentru pregătirea examenelor, pentru educația permanentă, dincolo de cadrul școlar);

i) Funcția de orientare a intereselor profesionale ale elevilor – se realizează în special prin intermediul mijloacelor audio-vizuale. Există seturi de planșe și filme sau diapozitive care prezintă diferite profesii; activitatea practică sau cea experimentală de laborator pot dezvolta interesul pentru aprofundarea și continuarea studiilor într-un anumit domeniu.

Diversitatea deosebită a mijloacelor de învățământ permite clasificarea lor după diferite criterii. În funcție de rolul dominant pe care îl au în lecție, mijloacele de învățământ se pot clasifica în patru grupe:

G1. Mijloace de învățământ pentru comunicare (transmiterea) de informații și ilustrare (demonstrare) – cuprind acele mijloace cu mesaj informațional cum sunt: filmele didactice, diafilmele, folii pentru retroproiector, discuri, benzi înregistrate, emisiuni radio – TV, tablouri, hărți, planșe, atlase, etc. Aceste mijloace de învățământ transmit informații, dezvăluie anumite trăsături caracteristice, însușiri ale obiectelor și fenomenelor, contribuie la formarea unor reprezentări și noțiuni, sau la executarea unor acțiuni în vederea formării și dezvoltării operațiilor intelectuale.

Se pot clasifica în mijloace audio-vizuale și materiale grafice;

G2. Mijloace de învățământ pentru investigație, exersare și formare a deprinderilor de activitate – creșterea ponderii activității experimentale la disciplinele fundamentale și de specialitate a condus la diversificarea și folosirea într-un grad tot mai mare a mijloacelor care stimulează procesul de investigare, prin efectuarea de experimente, prin descoperire, exercițiul pentru formarea deprinderilor practice. În această categorie de mijloace se includ: trusele de laborator (pentru elevi și pentru profesori), aparatele de măsură și control, modelele și machetele, simulatoarele, sculele, dispozitivele, mașinile-unelte și instalațiile, aparatele pentru educație fizică, instrumente muzicale, etc.;

G3. Mijloace de învățământ pentru raționalizarea timpului – care includ dispozitive, șabloane, hărți de contur, mașini de multiplicat, etc.;

G4. Mijloace de învățământ folosite pentru evaluarea rezultatelor învățării – teste, dispozitive de examinare, aparate de verificare, a deprinderilor practice etc.

Este de menționat calculatorul electronic, mijlocul de învățare cel mai modern cu posibilități didactice extrem de extinse, care pot avea caracteristicile tuturor grupelor prezentate anterior.

Valoarea mijloacelor de învățământ în lecții constă în special în faptul că, folosite în mod adecvat, contribuie la eficiența învățării. Un mijloc de învățământ este cu atât mai eficient cu cât înglobează o valoare cognitivă și formativă mai mare, care să contribuie la realizarea obiectivelor pedagogice ale lecției în care se integrează. Un mijloc de învățământ nu este eficient prin sine însuși, ci în funcție de obiectivele propuse, conținutul învățării și metodele didactice folosite.

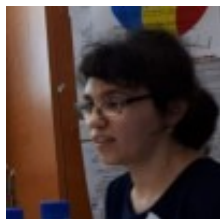
Bibliografie

1. AUSUBEL, D., 1981- Învățarea în școală, E.D.P., București;
2. Naumescu, A., Noțiuni de metodica predării chimiei, Editura Casa cărții de știință, 1997;
3. Pirău, M.T., 2005- Introducere în pedagogie, Editura Risoprint, Cluj-Napoca;
4. Crețu, D., Nicu, A., - Pedagogie și elemente de psihologie, Sibiu, Editura Universității „Lucian Blaga”;
5. Fătu, S., Jinga, I., Învățarea eficientă a conceptelor fundamentale de chimie, Editura Corint, București, 1997;
6. SAFRAN, O., GRIGORIU, B., 1976 - Coordonate ale predării - învățării din perspectiva didacticii moderne, E.D.P., București;
7. Șunel, V., ș.a., Metodica predării chimiei, Editura Marathon, Iași, 1997;
8. L. Ursea, D. Bogdan, Învățarea inovatoare în contextul reformei învățământului preuniversitar, Revista Profchim, nr. 5, 2001;
9. * * *, 1981- Guide de l'Unesco pour les professeurs des sciences, Les presses de l'Unesco, Paris;

Demersuri didactice la istorie pe baza surselor vizuale

De **Aurelia Țintea**

Școala Gimnazială Nr. 1, Adunații-Copăceni (Giurgiu)

Lucrarea își propune să prezinte un demers didactic la istorie pentru clasa a VI-a pentru tema „Napoleon I și răspândirea ideilor revoluției franceze în Europa”, pe baza unei surse vizuale. Am optat pentru utilizarea metodei Știu, vreau să știu, am învățat și pentru un joc de rol „Ești Napoleon I”. Am pornind de la realitatea că resursele vizuale sunt mai atractive pentru elevi. Am prezentat faptul că aceste resurse sunt cele care permit o învățare reală, completă, autentică. Am adus argumente pentru necesitatea utilizării resurselor vizuale în cadrul unui demers didactic, pornind de la avantajele identificate în practică.

Învățătura din constrângere nu e făcută să rămână, dar cea care pătrunde în suflet prin dragoste și bunăvoință, aceea rămâne acolo pentru totdeauna. – Sfântul Ioan Gură de Aur

Pentru orice cadru didactic, pregătirea unui demers didactic este o necesitate. În funcție de nivelul de vârstă al elevilor, de particularitățile acestora, cât și de cunoștințele științifice, un profesor își pregătește actul didactic, selectând cu mare atenție resursele, metodele, modul de desfășurare al activității. Asemenea unui arhitect, un profesor își alege cu multă responsabilitate resursele pe baza cărora poate realiza un demers didactic atractiv, interactiv, inovativ.

Generațiile actuale de elevi sunt mai receptive față de sursele istorice vizuale. Pornind de la această realitate, am creat un demers didactic pentru ora de istorie de la clasa a VI-a pe baza unor resurse vizuale, la tema „Napoleon I și răspândirea ideilor revoluției franceze în Europa”. Competența pe care am urmărit să o formez a fost „utilizarea critică și reflexivă a limbajului de specialitate și a surselor istorice”.

Resursele vizuale oferă o gamă largă de informații pentru realizarea sarcinilor de lucru însă, marele lor atu este că permit elevului „să pătrundă în laboratorul științific”, se realizează un arc peste timp, se poate în mod simbolic „călătorii” în timp și spațiu. În timpul acestei „călătorii”, elevul poate să asimileze informații despre personalitatea istorică, să-și contureze/ fixeze în timp și spațiu activitatea acesteia, să afle informații despre copilăria, familia, pasiunile acesteia.

Resursele vizuale au o importanță inedită în demersul didactic, căci acestea oferă o învățare autentică, reală. Mai mult prin activitățile de învățare, cunoștințele sunt achiziționate rapid și utilizate pe termen lung. La disciplina istorie nu se pot realiza o activitate de tipul experimentului, însă se poate reconstitui trecutul pe baza surselor istorice : scrise, orale, vizuale. Sursele vizuale au impact mai mare asupra activității de învățare căci

permit formarea și dezvoltarea unor competențe complexe de la cele de comunicare, la cele de a învăța să înveți.

Misiunea mea a fost una dificilă, fiindcă a trebuit să selectez o resursă care să aibă un mesaj, informație științifică care să corespundă nivelul intelectual al elevilor mei. Am ales ca resursa să fie lecturată, știind că inflexiunile vocii, tonul au o importanță deosebită în reținerea informației. Am fost atentă ca resursa vizuală să nu dureze foarte mult, să prezinte în mod clar, corect din punct de vedere științific informația.

Pe baza resursei vizuale disponibile la adresa youtube. com/watch?v=3D1MJWxxYFA, am gândit un demers didactic. Am solicitat elevilor, înainte de a viziona resursa vizuală, să scrie conform **metodei Știu, vreau să știu, am învățat**.

Știu Vreau să știu Am învățat

La rubrica *știu*, elevii au scris ce au știut despre Napoleon – că a fost general, personalitate marcantă a istoriei. Am rugat elevii să scrie în rubrica *vreau să știu* ce ar dori să afle despre această personalitate. Având în vedere curiozitatea specifică oricărui copil, au vrut să știe unde s-a născut, ce materii îi plăceau la școală, de ce a fost un mare cuceritor, ce calități avea? Pentru a afla răspunsurile la întrebările pe care le-au notat, am cerut să urmărească resursa vizuală. În urma vizionării resursei, elevii au găsit răspunsuri la întrebările lor. După vizionare, am rugat elevii să scrie ce *au învățat*. Aceștia au notat o gamă vastă de informații despre reformele pe care le-a înfăptuit, despre campaniile militare, aspecte legate de vestimentație, de înălțimea acestuia, despre greșelile pe care le-a făcut.

Fișă de lucru

Joc de rol ești și convinge-ți auditorul că ești Napoleon

Sarcină de lucru

Imaginează-ți că ești Napoleon

În vederea fixării cunoștințelor, am solicitat elevilor să utilizăm un joc didactic – „Ești Napoleon”.

Practic, pe baza informațiilor din sursa vizuală, elevii au trebuit să-și imagineze că sunt Napoleon I. Sarcina de lucru a trezit imediat interes în rândul elevilor care au intrat „în pielea” personajului. Au redactat imediat un text în care au prezentat informații despre familia, campaniile militare. Elevii au fost încântați de sarcina de lucru pe care au rezolvat-o cu rapiditate. Am observat că elevii au avut interes pentru o anumită parte din informația prezentată. Au fost elevi care au insistat pe reformele înfăptuite, în special pe reforma educațională, mulți elevi sesizând că fetele nu aveau acces către studii, căci Napoleon consideră că nu se merita o astfel de „investiție”. În realizarea sarcinii de lucru, elevii au utilizat informația științifică, au folosit vocabularul de specialitate, au descris imaginile care le-a captat atenția.

În urma lecturării sarcinii de lucru, am putut realiza o evaluare formativă, am corectat elevul acolo unde acesta a realizat o greșeală științifică. Ceea ce m-a bucurat a fost că elevii au utilizat un limbaj de specialitate corect, au prezentat corect și cronologic informația, iar candoarea și inocența lor le-a permis să-și prezinte sarcinile de lucru fără emoție, să-și imagineze că sunt într-adevăr personalitatea marcantă a istoriei.

Pe parcursul demersului didactic, elevii au manifestat interes față de tema aleasă și de sarcinile de lucru. S-au implicat în realizarea sarcinilor de lucru.

Considerăm că demersul didactic propus pe baza surselor de lucru vizuale a facilitat asimilarea unor cunoștințe pe termen lung, căci elevii au putut să realizeze o învățare autentică, reală, formativă. Participanții au realizat sarcinile de lucru pe baza informațiilor vizuale. Atmosfera de lucru a permis realizarea sarcinilor de lucru prin comunicare și colaborare, rezolvare de probleme.

Practic, am facilitat elevilor să intre în contact cu sursele vizuale, să-și formeze deprinderi de muncă intelectuală, să-și dezvolte abilități și competențe. Am stimulat interesul elevilor pentru studierea istoriei, am dezvoltat gândirea critică a acestora. Utilizarea surselor vizuale în studierea istoriei este o necesitate căci se pot organiza activități interesante, atractive pentru stimularea studiului istoriei. Elevii vor manifesta interes pentru studiul acestei discipline, vor reține și utiliza mai ușor informația.

Pledăm pentru utilizarea surselor vizuale în demersurile didactice căci elevii vor putea realiza mai ușor sarcinile de lucru. Sursele vizuale aduc un plus de valoare pentru studiul istoriei căci permit reconstituirea autentică a realității, îi permite elevului să observe o realitate autentică, îi facilitează „o întâlnire” cu personalitățile istorice, se recrează atmosfera. Prin intermediul resursei vizuale elevul își poate fixa în memorie imaginea, reformele, toate aceste elemente asigură elevului o învățare completă dar și complexă.

Bibliografie

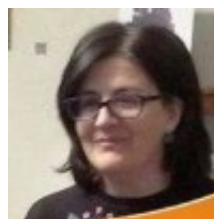
*** <https://www.youtube.com/watch?v=3D1MJWxxYFA>
Căpiță, Laura, Căpiță, Carol, „Tendințe în didactica istoriei”, Editura Paralela 45 București, 2005
Cerghit, Ioan, „Metode de învățământ”, Editura Poliorom, Iași, 2006
Ernt H. Gombrich, „Istoria lumii”, Editura Pro Editură și Tipografie, București, 2006
Pânișoară, Ion-Ovidiu, „Comunicarea Eficientă”, Editura Polirom, Iași, 2006
Manea, Mihai, Palade, Eugen, Sasu, Nicoleta, „Predarea istoriei și educației pentru cetățenie democratică: demersuri didactice inovative”, Editura Educația 2000+, București, 2006

Doru Dumitrescu, Mihai Manea, Mirela Popescu, „Culegere de surse istorice”, Editura Nomina, București, 2011
Programa Școlară pentru disciplina Istorie clasele a V-a - a VIII-a, București, 2017
Țintea Aurelia, „Auxiliar didactic istorie pentru clasa a VI-a”, Editura Revers, Craiova, 2021.

Cufundarea în lectură sau despre nevoia de înprospătare – Lecturiada 2023

De **Violeta-Daniela Nedelcu**

Școala Gimnazială Nr. 2 Diaconu Coresi, Brașov (Brașov)

Specificului timpului pe care îl trăim dă consistență expresiei din finalul operei moromețiene: „Timpul nu mai avea răbdare.” Profesorii atenți la elevi le observă risipirea atenției și energiei, contra risipirii acesteia venind cu diverse modalități și metode didactice. Pentru mine, participarea la activitățile propuse prin Lecturiada elevilor sunt prilejuri de a implica toți elevii, din rândul cărora se desprinde Clubul de lectură și scriere creativă „Călătorii” al Școlii Gimnaziale Nr. 2 Brașov. Lecturiada elevilor 2023 are drept motto una dintre nevoile umane definite de Solomon Marcus și anume *Nevoia de înprospătare sau Cum să devii căutător în lumea în care trăiești*. Există mai multe secțiuni care sunt provocatoare și-i îndeamnă pe elevii și profesorii implicați să desfășoare acțiuni și activități care au impact asupra modului cum desfășoară lectura, cum se raportează la carte și la sensurile, ideile, personajele, întreaga lume pe care o reprezintă.

Dintre activitățile desfășurate cu elevii din Clubul de lectură, mă voi referi la cele pe care le-am făcut cunoscute în școală și în spațiul online prin *digievenimentul*, care s-a constituit în proiectul pe care l-am denumit „Însetați de frumusețe”.

Am citit toți cartea scrisă de Veronica D. Niculescu – „Luchian Ochii sufletul mâna” și le-am propus elevilor următoarele activități:

1. Exercițiu descriptiv pe baza unui tablou: fiecare elev a ales un tablou pictat de Ștefan Luchian și a avut de evidențiat ce vede, ce i se pare relevant, ce simte privind tot tabloul sau cu atenție la detalii, la ce este purtat cu gândul.
2. Eseu pentru a evidenția sensul expresiei din roman: „Vânător de frumusețe”.
3. Eseu pentru a evidenția ideea: Bolnav, dar năvâns.
4. Exerciții de interpretare a comportamentului unui personaj – Lucru în clasă, cu toți elevii de clasa a VIII-a și cu toți de clasa a VII-a pe RED cu aceeași nume, urmat de lucru individual: Autoevaluare.
5. Proiect „Interpretări – A privi, a vedea, a înțelege” – pe care l-am gândit și propus tot printr-o RED.

„Exerciții de interpretare a comportamentului unui personaj” este o resursă-video în care ofer idei pentru o lecție de lucru pe text și de interpretare. Am lucrat și eu pe baza acestei resurse, având ca punct de pornire fragmentul din cartea mai sus menționată a Veronicăi D. Niculescu:

„De la Grigorescu învăța să privească cu adevărat în jur și să vadă, să înțeleagă cu sufletul ceea ce vede cu ochii. (...)

Van Gogh i se părea răscolitor cu portretele și peisajele sale tragice, aspre. Gauguin, plecat în Tahiti și despre care se vorbea enorm, îl interesa extraordinar de mult cu stilizările lui, cu simplificarea plină de forță a ființei umane.

Vedea și el că lucrând în lumină nu poți să fii foarte exact. (...) Așa că lucra afară, rapid, ținând cont de adevărul liniilor, al luminii și-al culorilor, dar definitivă în atelier lucrările, de cele mai multe ori.

Paleta îmbogățită în aer liber, cu un colorit vibrant, o pune în atelier în slujba artei sale, mereu atent să țină frumosul aproape de adevăr și adevărul aproape de drama umană.

Îl interesau nu atât tehnicile, care nu ar fi valorat mai nimic singure, cât adevărul uman pe care își dorea să-l surprindă pe pânză. Degas, Toulouse-Lautrec...Cum pătrundeau ei în cele mai intime cotloane ale omului! Cum redau ei trăirile sufletești ale oamenilor obișnuiți din trăsături precise de creion. Nu, nu este de ajuns să vezi și să notezi ceea ce vezi, își spunea. Trebuie să interpretezi, să redai subînțelesul, să adâncești, să spui poezia din țesătura cea mai intimă a ceea ce vezi. Iar poezia asta nu poate însemna decât un limbaj personal.”

Abordarea textului am făcut-o în etape:

1. Impresii
2. Descoperim
3. Identificarea verbelor, pentru a evidenția acțiunile lui Luchian, cu dezbateri pe diferența dintre „a privi” și „a vedea”. Interpretând verbele, elevii au descoperit că acțiunile evidențiază personajul: „învăța”=se deprindea cu o tehnică, depunea efort; „să privească” =să ia în seamă; „să observe” =să fie atent la detalii; „să înțeleagă” =să priceapă lucruri care nu se văd la prima vedere, sensuri.
4. Identificarea atitudinilor: atenție, empatie, intenție pentru veridicitate, curaj. Elevii au nevoie să fie îndrumați spre a învăța ce înseamnă atitudinile, apoi, să le descopere, să le numească, să le interpreteze.
5. Două exerciții, pentru a putea clarifica tema de interes a personajului Luchian, și o hartă mentală. În continuare, né-am întors la text. Am dezbătut, elevii au notat în maculatoare. Treptat, li s-a conturat că tema de interes pentru Luchian, enunțată chiar în finalul fragmentului lucrat, era dobândirea unui limbaj personal.
6. Autoevaluare: Pe baza fragmentului din Luchian Ochii, sufletul, mâna de Veronica D. Niculescu, scrieți un text de 10-15 rânduri în care să ilustrați portretul moral al personajului desprins din comportamentul său.

Veți preciza:

- mijlocul de caracterizare asociat comportamentului
- 3-4 trăsături morale
- acțiunile, atitudinile din care reies trăsăturile respective
- un citat semnificativ interpretat.

Elevii au scris, am corectat, le-am dat feedback (amănunțit, personal, la timp), apoi au transpus ce au lucrat și în Canva și am realizat postări în grupul de Facebook „Lecturiada 2023. Jocul De-a școala”. De asemenea, am realizat o carte digitală (read.bookcreator.com/OeHHmp6XL3hX8emzY0UKtNroHS22/MzneX6eTTpeP5oh0dzJuhA) și acum sunt în lucru cu o expoziție în pearltrees.com.

Clubul de lectură „Călătorii”
Digievenimente: „Inscripții - Incursiune în lumile poeziei”
Martie 2023
„Inefabilul frumuseții - Luchian” - Aprilie 2023

Mi-au confirmat că lucrul în profunzime pe o carte i-a făcut să descopere multitudinea de sensuri la care nu s-ar fi gândit la început și că simt că a lucra temeinic le-a adus o perspectivă nouă pe care o vor avea pentru întreaga viață.

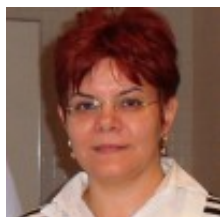
Bibliografie

1. Solomon Marcus – „Cele 10 nevoi umane fundamentale”. youtu.be/zAf4aLA7FMg
2. Exerciții de interpretare a comportamentului unui personaj. Învățarea prin imaginație. youtu.be/s0Bopagj9PY
3. Proiect „Interpretări – A privi, a vedea, a înțelege. Învățarea prin imaginație”. youtu.be/kcRlnjqavJ4

Inteligența artificială în școlile militare: motivație și accesibilitate

De **Adriana Gîju**

Colegiul Național Militar Tudor Vladimirescu, Craiova (Dolj)

Inteligența artificială (IA) a devenit o forță disruptivă într-o gamă largă de domenii, inclusiv în sectorul militar. Odată cu avansul tehnologic, școlile militare din întreaga lume au început să recunoască potențialul enorm al IA în procesul de învățare și formare a viitorilor militari. Acest articol explorează modul în care inteligența artificială poate fi integrată în școlile militare, aducând avantaje semnificative în ceea ce privește motivația și accesibilitatea.

Motivație pentru învățare prin IA

Una dintre cele mai importante provocări cu care se confruntă școlile militare este menținerea motivației elevilor și dezvoltarea lor continuă pe tot parcursul pregătirii. Prin intermediul inteligenței artificiale, se pot crea soluții personalizate de învățare adaptate nevoilor individuale ale fiecărui elev. Algoritmi de învățare automată pot analiza performanța studenților și le pot oferi feedback în timp real, ajutându-i să identifice și să-și îmbunătățească punctele slabe. De asemenea, IA poate crea scenarii de instruire interactivă, realiste și captivante, care să stimuleze interesul și entuziasmul elevilor.

O astfel de activitate cu titlul „Și tu poți!” a fost derulată în colegiu cu ajutorul unui expert invitat portughez de origine, Ricardo Querido Marques, specialist IT, formator de educație non-formală și *life coach*. Elevii au beneficiat de exerciții pentru stimularea motivațională în autocunoaștere, depășirea problemelor de acomodare, de relaționare cu colegii cât și spre domeniul științific și documentarea suplimentară față de programa școlară. Pentru a continua acest proces motivațional, conform planului de dezvoltare europeană a școlii noastre și nevoilor de perfecționare profesională a cadrelor didactice, prin intermediul proiectului se va asigura și formarea a doi profesori ai școlii noastre, de discipline umaniste, în domeniul educației non-formale.

Accesibilitatea învățării

În școlile militare, accesibilitatea la resurse educaționale este deosebit de importantă. Inteligența artificială poate contribui la crearea unui mediu de învățare accesibil, eliminând barierele geografice și de timp. Prin intermediul platformelor online și a aplicațiilor inteligente, elevii pot avea acces la materiale de învățare în orice moment și de oriunde. De asemenea, IA poate furniza asistență vocală sau în scris pentru elevi, facilitând învățarea și integrarea acestora în cadrul școlilor militare.

În cadrul proiectului eTwinning „A. I. Metters! ARTIFICIAL INTELLIGENCE in the classroom and beyond – an imperative of today's society!”, produs final al proiectului Erasmus+, în parteneriat cu 2 școli din republica Moldova, una din Turcia, una din Franța și Colegiul Național „Frații Buzzești” din Craiova, elevii și profesorii au explorat diferite aplicații de IA.

Aplicarea practică în domeniul militar

Utilizarea inteligenței artificiale în școlile militare nu se limitează doar la procesul de învățare, ci poate avea și aplicații practice în domeniul militar. Sistemele de simulare și antrenament bazate pe IA pot permite elevilor să-și exerseze abilitățile în medii virtuale realiste, fără a pune în pericol viețile umane. De asemenea, IA poate fi utilizată în analiza datelor militare și luarea deciziilor, oferind informații rapide și precise pentru comandanți și planificatori.

Provocări și aspecte etice

Integrarea inteligenței artificiale în școlile militare aduce cu sine și provocări și aspecte etice. Protejarea datelor personale și asigurarea securității cibernetice sunt aspecte esențiale. De asemenea, trebuie să existe transparență în utilizarea IA și să se evite discriminarea sau utilizarea necorespunzătoare a acesteia în procesul de instruire și evaluare.

Integrarea Inteligenței Artificiale (IA) în procesul de învățământ militar poate aduce numeroase beneficii și îmbunătățiri semnificative. Iată câteva modalități concrete în care IA ar putea fi integrată:

1. Sisteme de asistență la învățare: IA poate fi utilizată pentru a dezvolta sisteme de asistență la învățare personalizate pentru elevii din școlile militare. Aceste sisteme pot analiza datele de învățare ale fiecărui elev, identifica punctele lor slabe și furniza resurse și instrucțiuni personalizate pentru a le îmbunătăți performanța.

2. Simulări și antrenamente virtuale: IA poate fi folosită pentru a crea medii virtuale de învățare și antrenament, care pot simula scenarii militare complexe. Aceste simulări pot ajuta elevii să învețe și să se antreneze în condiții realiste, fără riscuri reale. De asemenea, IA poate genera feedback imediat și evaluări detaliate pentru a ajuta elevii să își îmbunătățească abilitățile și luarea deciziilor.

3. Sisteme de analiză a datelor și informațiilor: Militarii trebuie să fie capabili să proceseze rapid și eficient cantități mari de date și informații. IA poate fi folosită pentru a dezvolta sisteme de analiză a datelor și informațiilor, care pot ajuta elevii să identifice și să interpreteze rapid informațiile relevante pentru luarea deciziilor militare. Acest lucru poate spori eficiența operațională și capacitatea de răspuns a elevilor.

4. Sisteme de securitate cibernetică: IA poate fi folosită pentru a dezvolta sisteme de securitate cibernetică avansate, care pot detecta și contracara amenințările cibernetice în timp real. Elevii din școlile militare ar putea fi instruiți în utilizarea acestor sisteme pentru a proteja infrastructura și datele sensibile.

5. Sisteme de asistență în luarea deciziilor: IA poate fi integrată în sistemele de asistență în luarea deciziilor pentru a ajuta elevii să analizeze și să evalueze opțiunile disponibile într-un context militar. Sistemele de IA pot furniza informații și recomandări relevante, sprijinind procesul de luare a deciziilor informate și rapide.

6. Roboți autonomi și vehicule neumane: IA poate fi utilizată pentru a dezvolta roboți autonomi și vehicule neumane pentru scopuri militare. Aceste sisteme pot fi utilizate în diferite misiuni și operațiuni militare, reducând riscul și expunerea personalului militar. Pentru dezvoltarea competențelor cadrelor didactice în acest domeniu, proiectul Erasmus+ al Colegiului Național Militar „Tudor Vladimirescu” a prevăzut cursuri de formare în robotică și noi tehnologii pentru colectivul catedrei de informatică și a altor profesori de științe facilitând totodată accesul la educația de calitate a elevilor noștri.

În concluzie, integrarea Inteligenței Artificiale în procesul de învățământ militar poate aduce multiple avantaje, îmbunătățind eficiența, capacitățile de învățare și luare a deciziilor ale elevilor. Cu toate acestea, este important să se asigure că IA este utilizată în mod responsabil, etic și în concordanță cu valorile și obiectivele instituțiilor militare.

Concluzie

Inteligența artificială oferă oportunități semnificative în ceea ce privește motivația și accesibilitatea în școlile militare. Prin personalizarea învățării, crearea de medii interactive și realiste și utilizarea sistemelor de simulare bazate pe IA, elevii pot beneficia de o pregătire mai eficientă și captivantă. Cu toate acestea, este important să se abordeze cu atenție provocările și aspectele etice asociate cu utilizarea IA în mediul militar. Prin gestionarea adecvată a acestor aspecte, școlile militare pot beneficia în mod semnificativ de pe urma inteligenței artificiale.

Informațiile prezentate se constituie în diseminare a proiectului „Inteligența artificială, motivație și accesibilitate în școlile militare”, cu nr. de referință 2022-1-RO01-KA122-SCH-000075668, în derulare la Colegiul Național Militar „Tudor Vladimirescu”. Acest proiect reprezintă o nouă etapă de formare profesională pentru cadre didactice și elevi, prin intermediul proiectelor Erasmus+.

Proiectul este realizat cu sprijinul financiar al Comisiei Europene în cadrul Programului Erasmus+, noul program al Uniunii Europene în domeniul educației, formării profesionale, tineretului și sportului. Toate informațiile pe care le furnizăm reprezintă responsabilitatea exclusivă a echipei de proiect, iar Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale și Comisia Europeană nu sunt responsabile pentru modul în care este folosit conținutul acestor informații.

Raportarea la greșeală în procesul de învățare

De **Simona Velea**

Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic, SNSPA (București)

În mod obișnuit, suntem învățați să ne ferim de greșeală și să considerăm greșeala ca fiind premisa unei pedepse, a unei sancțiuni negative ori chiar a eșecului. Starea afectivă asociată cu greșeala este încărcată negativ – frică, rușine, tristețe sau chiar furie, iar discuțiile despre greșeli sunt mai degrabă mustrare, ceartă, decât analiză, reflecție, generalizare a lecțiilor învățate. Scopul învățării era (și încă mai este) performanța. O dovadă la îndemână și foarte puternică o reprezintă documentele strategice, naționale, în care termenul „performanță” apare extrem de des. De asemenea, simpla analiză a discursului public despre educație aduce în prim-plan aceeași preocupare exagerată pentru performanță, pentru standarde înalte, fără loc de greșeală. Cu toate acestea, cel puțin în comunitatea pedagogică și psihologică, se pot observa schimbări în modul de raportare la greșeală.

Raportarea la greșeală în procesul de învățare: ce înseamnă

și cum a evoluat

Evoluțiile culturale, dezvoltările din domeniul psihologiei și științelor educației au permis înțelegerea rolului greșelii și valorizarea acesteia, conștientizând faptul că evitarea totală a greșelilor nu este doar imposibilă, ci și periculoasă, pentru că ar suprima o sursă de cunoaștere. Percepția greșelilor a trecut treptat de la concentrarea pe aspectele sau consecințele negative la recunoașterea potențialului pentru învățare și dezvoltare personală. Așa cum spunea o vorbă din bătrâni, învățăm atunci când „né lovim cu capul de grindă” și simțim consecințele în mod direct. Sau, cum spunea J.J. Rousseau, pentru a învăța și a-și corecta singur comportamentele, copilul are nevoie și trebuie lăsat să simtă consecințele faptelor lui. Numai că, din perspectiva lui Rousseau, această expunere la consecințele greșelii nu era doar cu scopul de a învăța, ci și cu scopul de a oferi o „pedeapsă naturală”.

Fără a cădea în extrema cealaltă și a ajunge să încurajăm cu orice preț greșeala sau să o celebrăm, putem acum să privim greșelile drept contexte de învățare și de dezvoltare a rezilienței. Un rol important în schimbarea modului de raportare l-a avut E. Thorndike, care considera că învățarea este o succesiune de încercări și de erori. De asemenea, întregul curent educațional numit „educația nouă”, de la începutul secolului XX, a adus o altă viziune asupra copilului și asupra învățării. O menționăm aici doar pe Maria Montessori care îi sfătuia pe educatori să nu se grăbească să corecteze un copil, ci să îi dea posibilitatea să se corecteze singur, facilitând astfel învățarea, autonomia și încrederea în propria capacitate.

Schimbarea modului de raportare la greșeală a fost influențată de popularizarea conceptului de „mentalitate de creștere” (Carol S. Dweck, 2006). Dweck, în continuarea teoriei sociocognitive a dezvoltării, a arătat că nu doar abilitățile, ci și credința că abilitățile pot și merită a fi dezvoltate influențează succesul în învățare și în profesie. Mentalitatea de creștere încurajează elevii să vadă greșelile ca oportunități de învățare și perfecționare. Mentalitatea fixă este împărtășită de cei care cred că abilitățile sunt un dat, că le dețin sau nu, iar efortul de a învăța nu schimbă foarte mult situația (nu are un impact major asupra abilităților lor). Profesorii și consilierii care adoptă mentalitatea de creștere consideră că abilitățile se dezvoltă prin învățare și efort, nu sunt înnașcute și fixe/ determinate, că există în fiecare persoană un potențial pe care îl putem dezvolta. S-a demonstrat că aceste mentalități și modul de expunere a lor în practicile didactice influențează și prezic o parte din performanța și motivația elevilor. Simpla încurajare și transmitere a ideii că au potențial pe care îl pot dezvolta conduc la formarea treptată a mentalității de creștere și, implicit, la ameliorarea performanței școlare (Eccles, J. S și colab., 1993, OECD, 2005).

Profesorii și consilierii care adoptă mentalitatea de creștere acceptă greșeala ca sursă de învățare și încurajează elevii să își asume riscul explorării, riscul greșelii neintenționate. Cei care consideră că abilitățile sunt un dat, că inteligența nu se schimbă semnificativ, văd greșeala ca eșec, neputință sau incompetență, iar raportarea la greșeală înseamnă contextualizarea acesteia ca situație jenantă, rușinoasă, de evitat.

Carol Tavris și Elliot Aronson (2008) analizează influența culturală asupra învățării și modul în care creierul nostru este îmbibat de conexiuni menite să né autojustifice acțiunile. Ei explică aceasta prin teama de greșeală, învățată de la începutul vieții. Atunci când

greșim, pentru a né restabili confortul emoțional, creăm justificări care să né diminueze sau să né elibereze de responsabilitate și de sentimentul de vinovăție. Un aspect foarte interesant pe care cei doi autori îl arată se referă la modul în care diferitele culturi se raportează la greșeală, ei afirmând că nu toate culturile manifestă aceeași fobie față de greșeală. Una dintre explicațiile pentru performanțele școlare mai bune ale elevilor asiatici, comparativ cu elevii din Europa sau Statele Unite constă în faptul că aceștia sunt învățați să accepte și să depășească greșelile, să își dezvolte rezistența la frustrarea generată de greșeală, nelăsându-se descurajați sau demotivați de impactul negativ și de rușinea asociată cu greșeala (așa cum se întâmplă mai degrabă în culturile vestice).

O contribuție importantă în schimbarea modului de raportare la greșeală au avut și dezvoltările din aria evaluării educaționale. Curentul numit evaluare autentică sau evaluare pentru învățare, din ultimele decenii ale secolului trecut, a propus deplasarea accentului de la evaluarea rezultatelor finale ale învățării, la procesul de învățare, de la rezultat la efortul depus și la progresul obținut. Acest curent promovează evaluarea care depășește rezolvarea de probleme și utilizarea unor algoritmi, fiind interesată de capacitatea de formulare a problemelor, de evaluare a alternativelor, de găsire a unor noi răspunsuri la diferite probleme. De asemenea, evaluarea autentică caută se dezvolte capacitatea de autoevaluare, capacitatea analizare a procesului și a rezultatelor învățării, de revizuire a strategiei de învățare. Prin urmare, este un model care valorifică greșelile în scopul susținerii învățării și îi învață pe elevi să își valorizeze munca, efortul depus, nu doar rezultatul obținut.

Beneficii și riscuri ale valorizării greșelilor în educație

Schimbarea percepției educatorilor – profesori, consilieri, părinți – aduce avantaje pentru procesul de învățare. Pe baza studiului activității electrice a creierului în timpul unei sarcini cognitive, cu ajutorul electroencefalogramelor, s-a observat că mentalitatea de creștere este conectată cu un anumit tip de răspuns al creierului în situații de greșeală, și anume cu tendința de pozitivare a erorii. Această pozitivare permite abordarea analitică a greșelii, nu abordarea emoțională care bloca procesul de reflecție și efortul de a înțelege și de a învăța din greșeli (Miu, A., 2022). Astfel, schimbarea percepției față de greșeală și valorificarea acesteia ca situație de învățare conduce la o pedagogie a curajului (Gabriel Albu, 2017) și a responsabilității.

Totuși, trecerea de la blamarea greșelii la valorizare necesită un echilibru și o contextualizare a situațiilor în care greșelile sunt utile pentru învățare. Abordarea extremistă de celebrare a greșelii sau de ignorare a oricăror greșeli conduce la denaturarea scopului final, cel al învățării și dezvoltării într-un mediu sigur.

Limita dintre aprecierea greșelilor pentru învățare și tolerarea greșelilor constă în înțelegerea contextului și naturii greșelilor făcute. În timp ce greșelile pot fi valoroase pentru învățare, este esențial să facem diferența între greșelile productive, care contribuie la creștere, și erorile repetate, care împiedică progresul. Greșelile productive apar atunci când copii sau elevii se angajează în eforturi reale și explorează idei noi. Tolerarea greșelilor în acest context se referă la acceptarea și la recunoașterea faptului că greșelile sunt o parte naturală a procesului de învățare, fără a respinge sau a penaliza pe cei care le fac. Sunt greșeli neintenționate, asociate unui proces de

investigare, de testare de ipoteze, de formare a unor deprinderi. Însă tolerarea greșelilor nu înseamnă să acceptăm sau să încurajăm greșeli repetate sau intenționate, fără să le discutăm. Dacă un elev face în mod constant aceleași greșeli, înseamnă că nu progresează și că acestea nu mai sunt realmente surse de învățare.

Valorificarea greșelilor ca oportunități de învățare funcționează în condițiile unui climat educațional sigur, pozitiv, bazat pe respect reciproc și în condițiile unui echilibru privind greșelile. Modul și relația de comunicare imprimă în sine o anumită raportare la greșală, o „normalizare” a greșelii, abordate ca fapt firesc, fără alarmare sau agresivitate.

Bibliografie

- Albu, G. (2017). Introducere într-o pedagogie a curajului. București: Editura Trei.
- Baker, J.A., Terry, T., Bridger, R., Winsor, A. (1997) Schools as Caring Communities: A Relational Approach to School Reform. The School Psychology Review, 26, 586-602.
- Eccles, J. S., Arberton, A., Buchanan, C. M., Janis, J., Flanagan, C., Harold, R., MacIver, D., Midgley, C., Reuman, D., et al. (1993). School and family effects on the ontogeny of children's interests, self-perceptions, and activity choices. In J. E. Jacobs (Ed.), Nebraska Symposium on Motivation, 1992: Developmental perspectives on motivation (pp. 145-208). University of Nebraska Press.
- Dweck, C.S. (2017). Mindset (ed. a II-a). București: Curtea Veche.
- Miu, A. (2022). Mentalitatea de creștere, un factor cheie în adaptarea la schimbare. În Cariere.
- OECD (2005). Profesorii contează (www.oecd.org/education/school/34990905.pdf)
- Rousseau, J.J. (1973). Emil sau despre educație. București: EDP.
- Steinberg, L., Lamborn, S. D., Dornbusch, S. M., & Darling, N. (1992). Impact of Parenting Practices on Adolescent Achievement: Authoritative Parenting, School Involvement, and Encouragement to Succeed. Child Development, 63(5), 1266-1281. doi.org/10.2307/1131532
- Trevis, C., Aronson, E. (2008). Mistakes Were Made (But Not by Me): Why We Justify Foolish Beliefs, Bad Decisions, and Hurtful Acts: Harcourt, Orlando, Fla.
-

iTeach: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Editor: Institutul pentru Educație

Pagina Revistei: www.iteach.ro/experiencedidactice